

9.1.2021 (rs)

Sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijoiden rokotukset ja selvitykset

Ohje oppilaitoksille

Ohje sisältää:

[Sote-alan rokotusohjeet](#)

[Ohjeet B-hepatiittirokotusten ottamista varten](#)

[Tuberkuloosiohjeistus](#)

[Salmonellaohjeistus](#)

Röntgenhoitajaopiskelijoiden terveystarkastukset

Jos opiskelija työskentelee opintojen aikana opintoihin kuuluvassa harjoittelussa terveydenhuollon- ja sosiaalihuollon toimintayksiköissä, rokotusten osalta on tarkastettava suoja influenssaa, tuhkarokkoa, hinkuyskää ja vesirokkoa vastaan. Opintojen alussa on selvitettävä mitä rokotteita opintoihin liittyvät harjoittelupaikat edellyttävät ja tarvittavat rokotteet on hankittava vähintään 3 kk kuukautta ennen harjoittelun alkua.

Tartuntatautilaki 48 § velvoittaa, että kaikki terveyden- ja sosiaalihuollon toimintayksiköissä työskentelevät työntekijät ja opiskelijat ottavat joka vuosi influenssarokotuksen. Lisäksi heillä on oltava joko rokotuksen tai sairastetun taudin antama suoja tuhkarokkoa ja vesirokkoa vastaan. Lisäksi alle vuoden ikäisiä lapsia jatkuvasti hoitavilla tulee olla rokotussuoja hinkuyskää vastaan.

- Opiskelija voi tarkistaa oman rokotussuojansa itsearviointilomakkeen avulla.
- Mikäli rokotussuoja on puutteellinen tai siinä on epäselvyyksiä, opiskelija ottaa yhteyttä YTHS:ään. Esimerkiksi, jos ei allergian vuoksi voi ottaa rokotetta, YTHS:ltä saa YTHS:ltä siitä todistuksen.
- Jos rokotussuoja on lainmukainen, suullinen ilmoitus tai oma ilmoitus 48§ mukaisesta suojasta riittää. Kirjallista selvitystä saaduista rokotuksista tai sairastetuista taudeista ei tarvitse esittää. (THL 2019)

Rokotustiedot voit tarkistaa rokotuskortista tai sen kunnan terveyskeskuksesta, jossa on viimeksi opiskellut.

[ITSEARVIOINTILOMAKE](#)

1. Tuhkarokko

Suoja tuhkarokkoa vastaan saadaan joko sairastetun tuhkarokon tai kahden rokoteannoksen aikaansaamana.

1a. Olen saanut kaksi annosta tuhkarokkorokotetta Kyllä En En tiedä (erillinen tuhkarokkorokote tai MPR-kolmoisrokote).

1b. Olen sairastanut tuhkarokon. Kyllä En En tiedä

2. Vesirokko

Suoja vesirokkoa vastaan saadaan joko sairastetun vesirokon tai kahden rokoteannoksen aikaansaamana.

2a. Olen saanut kaksi annosta vesirokkorokotetta. Kyllä En En tiedä

2b. Olen sairastanut vesirokon. Kyllä En En tiedä

9.1.2021 (rs)

3. Influenssa

Influenssarokotus tulee ottaa joka vuosi. YTHS tiedottaa rokotusten järjestämisestä vuosittain. Aiemmin sairastettu influenssa tai saatu influenssarokotus ei anna suojaa seuraavien kausien influenssaviruksia vastaan, sillä influenssavirukset muuntuvat jatkuvasti.

4. Hinkuyskä

Jos olet menossa harjoitteluun tai työhön, jossa hoidat imeväisikäisiä (alle 1-vuotiaat), sinulla pitää olla suojahinkuyskää vastaan. Hinkuyskärokotus kuuluu neuvolassa annettaviin kansallisen rokotusohjelman rokotuksiin, mutta sen suoja ei ole elinikäinen.

4a. Olen saanut hinkuyskärokotteen alle viisi vuotta sitten. Kyllä En En tiedä

Tartuntatautilain 48§ mukaan tarvittavasta rokotussuojasta tuhkarokkoa, hinkuyskää, vesirokkoa ja influenssaa vastaan

Onko suojani kunnossa?

- *Jos vastasit "kyllä" mihin tahansa kysymyksistä 1a tai 1b, sinulla on suoja tuhkarokkoa vastaan.*
- *Jos vastasit "kyllä" kohtaan 2a tai 2b, suojasi vesirokkoa vastaan on voimassa.*
- *Jos vastasit "kyllä" kohtaan 4a, suojasi hinkuyskää vastaan on lain edellyttämällä tasolla.*
- *Lisäksi sinun tulee tiedostaa tartuntatautilain antama velvoite vuosittaisen influenssarokotuksen ottamisesta.*

Mikäli sinulla on suoja tuhkarokkoa ja vesirokkoa vastaan sekä tarvittaessa hinkuyskää vastaan, ja otat vuosittaisen influenssarokotteen, tartuntatautilain edellyttämä suoja on olemassa. Tässä tapauksessa voit allekirjoittaa itsearviointilomakkeen ja toimittaa sen harjoittelupaikkaasi osoituksena soveltuvuudesta.

Jos suojassasi on täydennettävää tai olet suojastasi epävarma, ota yhteyttä YTHS:n toimipisteeseen. Epävarma rokotussuoja on hyvä täydentää. Ylimääräisestä rokotteesta ei ole haittaa. Voit allekirjoittaa soveltuvuuden itsearviointilomakkeen vasta suojan mahdollisen täydentämisen jälkeen.

Jos sinulla on lääketieteellinen este rokotusten ottamiseen, YTHS:ssä arvioidaan tilanteesi, ja saat arvion soveltuvuudestasi harjoitteluun.

Työharjoittelupaikka voi vaatia sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksikköön työharjoitteluun osallistuvilta opiskelijalta joko rokotuksen tai sairastetun taudin antaman suojan tuhkarokkoa ja vesirokkoa vastaan sekä imeväisikäisiä hoitavilla rokotuksen antaman suojan hinkuyskää vastaan. Lisäksi voidaan edellyttää influenssarokotuksia, joiden ottamisesta tiedotetaan opiskeluaikana.

Työnantajat ovat määritelleet tilat, joissa työskenneltäessä rokotussuoja on välttämätön. (Tartuntatautilaki 1227/2016 48§).

Vaadittavat rokotukset ovat sosiaali- ja terveydenhuoltoalan opiskelijoille maksuttomia.

9.1.2021 (rs)

Ohjeet B-hepatiittirokotusten ottamista varten: (THL)

- Työharjoittelussa tartuntavaaraan joutuvat opiskelijat saavat hepatiitti B -rokotuksen maksutta osana kansallista rokotusohjelmaa. Rokotukset annetaan opiskeluterveydenhuollossa.
- Rokotuksiin ovat oikeutettuja sekä opintonsa aloittavat että jo parhaillaan opiskelevat, joilla ei ole rokotussuojaa.
- Rokotukseen ovat oikeutettuja:
  - terveydenhoitaja-, sairaanhoitaja-, kätilö-, laboratoriohoitaja-, röntgenhoitaja- ja lähihoitajaopiskelijat, ensihoidon opiskelijat; hammashoitaja- ja suuhygienistiopiskelijat
  - lääketieteen ja hammaslääketieteen opiskelijat
  - välinehuollon opiskelijat
  - vanginvartija- ja poliisiopiskelijat
- Yllämainittujen ryhmien lisäksi rokotus saattaa olla aiheellinen myös joillekin muille opiskelijaryhmille. Näissä tilanteissa rokotuspäätös tehdään paikallisen harjoittelun pohjalta.
- Rokotukset pitäisi antaa opiskelun alkuvaiheessa. Ainakin kaksi annosta rokotetta täytyy antaa ennen kuin opiskelija aloittaa työharjoittelun, jossa hänellä on riski saada hepatiitti B -tartunta
- Rokotusten toteuttamisesta sovitaan paikallisesti oppilaitosten kanssa.

Tuberkuloosiohjeistus

Tuberkuloosin seulonta; sosiaali- ja terveydenhoitoalan opiskelijat, lastentarhanopettajaopiskelijat, logopedian opiskelijat. Tartuntatautilain 55§ velvoittaa työnantajan tietyissä tilanteissa, potilaiden tai asiakkaiden suojaamiseksi, vaatimaan sosiaali- tai terveydenhuollon toimintayksikköön tai alle kouluikäisten lasten hoitotehtäviin harjoitteluun meneviltä luotettavaa selvitystä siitä, ettei terveydenhuollon tai sosiaalialan opiskelija sairasta hengityselinten tuberkuloosia.

Selvitys on erittäin tärkeä tehdä, koska keuhkotuberkuloosia sairastavasta opiskelijasta infektio voi leviää hoidettavana oleviin potilaisiin tai asiakkaisiin ja hoidettavien joukossa on usein henkilöitä, joiden vastustuskyky on alentunut. Selvitys sisältää haastattelun ja tarvittaessa keuhkokuvan.

Tuberkuloosiohjeistus koskee opiskelijoita, joiden opintoihin kuuluu työskentelyä esimerkiksi työharjoittelua

- terveydenhuollon- ja sosiaalihuollon toimintayksiköissä sekä
- alle kouluikäisten lasten hoitotehtävissä mm. lastentarhanopettajaopiskelijat ja logopedian opiskelijat.

Mikäli opiskelija vastaa yhteenkin kohtaan Kyllä, on tehtävä tuberkuloosiselvitys ennen kuin harjoittelu aloitetaan sosiaali- tai terveydenhuollon toimintayksikössä tai alle kouluikäisten lasten hoitotehtävissä. Opiskelijan tulee tässä tilanteessa ottaa yhteyttä YTHS:n toimipisteeseen. HUOM! Selvitys ei ole tarpeellinen, jos edellisestä selvityksestä on kulunut alle 2 vuotta ja uutta altistumista ei ole tapahtunut.

9.1.2021 (rs)

Mikäli opiskelija vastaa kaikkiin kohtiin Ei, ei tarvitse tehdä tuberkuloosiselvitystä.

Erittäin korkean ja korkean tuberkuloosiriskin maat löytyvät täältä:

https://thl.fi/documents/533963/1449651/TB_maalista_23.10.2018.pdf/f8db53b4-8f14-44bf-97ce-7c485170a314

Oletko syntynyt maassa, jossa tuberkuloosin ilmaantuvuus on erittäin korkea (>150/100 000/v)?

Kyllä Ei

Oletko oleskellut vähintään 12 kk maassa, jossa tuberkuloosin ilmaantuvuus on erittäin korkea

(>150/100 000/v)? Jos olet menossa työtehtävään, johon kuuluu vastasyntyneiden hoitoa, on selvitys

tehtävä, mikäli olet oleskellut maassa, jossa tuberkuloosin ilmaantuvuus on >50/100 000.

Kyllä Ei

Oletko työskennellyt vähintään 3kk terveydenhuollossa maassa, jossa tuberkuloosin ilmaantuvuus on

erittäin korkea (>150/100 000/v)? Jos olet menossa työtehtävään, johon kuuluu vastasyntyneiden

hoitoa, on selvitys tehtävä, mikäli olet työskennellyt terveydenhuollossa vähintään 3kk maassa, jossa

tuberkuloosin ilmaantuvuus on >50/100 000.

Kyllä Ei

Oletko osallistunut tuberkuloosipotilaan hoitoon?

Kyllä Ei

Oletko ollut lähikontaktissa tartuttavaan keuhkotuberkuloosipotilaaseen?

Kyllä Ei

Salmonellaohjeistus

Salmonellaohjeistus koskee eläinlääketieteen opiskelijoita sekä elintarvike – ja ravintola-alalla harjoittelevia. Tartuntatautilain 56§ mukaan työnantajan on vaadittava harjoittelijalta luotettava selvitys siitä, ettei tällä ole salmonellatartuntaa, jos harjoittelija on sellaisissa tehtävissä, joihin liittyy salmonellatartunnan tavallista suurempi leviämisvaara.

Ennen kuin opiskelija on esittänyt salmonellatartuntaa koskevan selvityksen, hän ei saa toimia

- elintarvikelaissa (23/2006) tarkoitettussa elintarvikehuoneistossa tehtävässä, jossa hän käsittelee pakkaamattomia kuumentamattomina tarjoiltavia elintarvikkeita
- maidon tuotantotilalla muissa maidonkäsittelytehtävissä kuin lypsytyössä, jos tila toimittaa maitoa meijeriin, jossa maitoa ei pastöroida.

Selvitys sisältää

- terveydenhoitajan haastattelun, jossa käydään läpi elintarviketyön hyviä hygienia-käytäntöjä kuten oireisena ei saa olla töissä, työharjoitteluun ilmoitettavat elintarvikkeiden välityksellä mahdollisesti tarttuvat taudit ja hyvän käsihygienian merkitys. Terveydenhoitaja tekee selvityksen terveydentilasta haastattelun yhteydessä ja antaa siitä todistuksen.

9.1.2021 (rs)

- tarvittaessa laboratoriotutkimuksen, jos opiskelijalla on parhaillaan tai on edeltävän kuukauden aikana ollut kuumeinen ripulitauti, tai työharjoittelupaikka vaatii tutkimusta. Opiskelijan tulee itse selvittää harjoittelupaikan vaatimukset.

Lisätietoa salmonellasta <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit/taudit-ja-mikrobit/bakteeritaudit/salmonella>

Röntgenhoitajaopiskelijoiden terveystarkastukset:

- *Opiskelualoilla, joilla opiskelija altistuu erityistä sairastumisen vaaraa aiheuttaville tekijöille, tehdään terveystarkastus.*
- *Tarkastuksessa opiskeluterveydenhuolto arvioi opiskelijan sairastumisen riskiä huomioimalla opiskelijan aiemmat sairaudet, terveydentilan ja opiskeluaan liittyvät riskit.*
- *Tavoitteena on ennakoida ja estää ammattitaudin kehittyminen, ehkäistä työperäistä sairastuvuutta sekä oireiden ja sairauksien pahenemista opiskelussa tai myöhemmin työssä.*
- *Tarkastus on pyrittävä tekemään ennen työharjoittelun alkamista ja se voidaan yhdistää ensimmäisen vuoden opiskelijan terveystarkastukseen (VNA 338/2001).*
- *Tarkastuksen tekee pääsääntöisesti terveydenhoitaja. Mikäli tarkastuksessa havaitaan poikkeavaa, ohjataan opiskelija lääkärin vastaanotolle.*
- *Tarkastusten sisältö määräytyy altisteiden mukaan ja painottuu opiskelijan haastatteluun ja neuvontaan.*
- *Opiskelijaa ohjataan vähentämään altistumistaan oikeilla työskentelytavoilla ja suojaumisella.*
- *Henkilösuojainten oikeaa käyttöä ohjataan niin terveystarkastuksissa kuin oppilaitoksissa ja työharjoittelupaikoissa (OTH opas 2020)*
- *Säteilytyöhön menevien tarkastuksessa selvitetään, että opiskelija kykenee vastuuntuntoiseen ja itsenäiseen työhön sekä ettei hän ole erityisen altis sairauskohtauksille.*
- *Terveyskyselyn palautteen yhteydessä tehdään ajanvarauslupa terveystapaamiseen ja vastaanotolla tehdään heille asianmukainen terveystarkastus. Terveystarkastuksen yhteydessä opiskelijalta otetaan pieni verenkuv.*
- *Säteilytyöluokkaan B kuuluville työntekijöille on tehtävä alkutarkastus, mutta säteilysuojasyistä ei ole tarvetta seurata heidän terveyttään säännöllisesti. Myös säteilysuojaluokkaan B kuuluville on tarkoituksenmukaista järjestää annostarkkailu. (Altistelähtöinen työterveysseuranta, Duodecim, s.119)*